RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
№

2007 йил 13 июнь, чоршанба.

Миллий тикланиш

Миллий тикланиш — миллат келажаги

1995 йил 10 июндан чиқа бошлаган

24 (407)-сон

Сотувда эркин нархда.

Анжуман

СИЁСИЙ ПАРТИЯ ВА ЖАМИЯТ

Аввал хабар қилганимиздек, Тошкентда Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг республика илмий-амалий конференцияси бўлиб ўтди. Анжуман «Жамиятни янада демократлаштириш шароитида сиёсий партия олдида турган долзарб вазифалар» мавзусига бағишланди. Тадбирда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси қўмита раислари, қуйи палата депутатлари, сиёсатшунос олимлар, таниқли санъат ва маданият намояндалари, партия фаоллари иштирок этди. Конференцияни партия Марказий кенгаши раиси Хуршид Дўстмуҳамедов бошқарди.

Таъкидландики, кучли фуқаролик жамиятини сиёсий партияларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Улар мамлакатдаги ижтимоий ва сиёсий жараёнларда фаол иштирок этади. Буни ривожланган давлатлар тажрибаси мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Юртимизда кучли давлатдан кучли фуқаролик жамияти сари тамойили устувор вазифа этиб белгиланган ҳам бежиз эмас.

Айни пайтда республикамиздаги бешта сиёсий партиянинг бири ҳисобланган «Миллий тикланиш» демократик партияси ўз Устави ва Дастури асосида фаолият кўрсатиб, барча жараёнларда фаол иштирок этишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган. Алоҳида таъкидлаш жоизки, зиёлиларнинг илғор қисмини ўзида мужассамлаштирган партия сафлари кенгайиб бормоқда. Унинг хайрихоҳлари ҳам кўпайяпти. Бу албатта, партиянинг нуфузи ошиб бораётганлигидан далолат беради. Жойлардаги партия кенгашлари, фаоллар ижтимоий-сиёсий масалада ўз нуқтаи назарини билдираётгани қувонарли ҳолдир, албатта.

Шунингдек, партиянинг мамлакат парламентининг қуйи палатасидаги фракцияси ҳам қонун ижодкорлиги, амалдаги қонунлар ижросини назорат қилишда фаол иштирок этиб келмоқда. Депутатлар ўз сайловчилари олдида ҳисобот бериб, улар билан яқин ҳамкорлик ўрнатган. Маҳаллий кенгашларга сайланган депутатлар фаолиятида ҳам бундай ижобий ҳолни кўриш мумкин.

Биз конференцияда иштирок этаётган айрим делегатларни суҳбатга тортдик.

— Кейинги пайтда ишларимиз жонланиб, омма орасига дадил кириб боряпмиз, — дейди партиянинг Хоразм вилоят кенгаши раиси Баҳодир Бобожонов. — Шу боис одамларнинг бизга бўлган ишончи ортиб боряпти. Аҳоли турли масалаларда жойлардаги вакилларимизга мурожаат қиляпти. Энг асосийси, биз ҳокимликлар ва давлат идоралари билан яқин ҳамкорликда ишлаяпмиз. Ютуқларимиз омили ҳам шунда деб ўйлайман. Халқ билан бирга бўлиш, уларнинг фикрини эшитиш бундан кейин ҳам фаолиятимизнинг асосий мезони бўлиб қолаверади.

Конференцияда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раиси Нурдинжон Исмоилов «Конституциявий қонунлар берган ваколат ва ҳудудий партия гуруҳларининг олдида турган долзарб вазифалар тўғрисида» маъруза қилди.

Нотиқ Президентимиз ташаббуси билан қабул қилинган ва келгуси йилнинг 1 январидан кучга кирадиган «Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида»ги Қонун ҳам партиялар олдига масъулиятли вазифаларни қўйиши тўғрисида фикр юритди.

«Миллий тикланиш» демократик партияси фаолиятини янада такомиллаштириш, глобаллашув даврида ўз ишини қайта кўриб чиқиш, ўз сафларига одамларни янада кўпроқ жалб этиш каби масалалар борки, улар долзарб ҳисобланади. Янги конституциявий қонун кучга кириши муносабати билан вазифалар кўпаяди, масъулият табиийки, ошади.

— Янги қонун олдимизга устувор вазифаларни қўяди, — дейди партия Марказий кенгаши раиси ўринбосари Хайринисо Мирзажонова. — Мамлакатимиз раҳбари ташаббуси билан қабул қилинган мазкур Қонун давр талаби бўлиб, ишимизни янги поғонага олиб чиқиши шубҳасиз. Биз асосий эътиборни бошланғич ташкилотларга қаратяпмиз. Боиси, ушбу бўғинлар ҳаётга яқин. Биз бундан қанчалик унумли фойдалансак, фаолиятимиз ривожини таъминлаган бўламиз.

Шунингдек, тадбирда партиялар давлат бюджети томонидан молиялаштирилаётганлиги, кўппартиявийлик шароитида қандай иш юритиш, партияларнинг Устав ва дастурларини кўриб чиқиш, бу борада илмий тадқиқотлар олиб бориш тўғрисида фикр юритилди. Хусусан, зиёлиларнинг сиёсий онгини ва маданиятини ошириш ҳақида мулоҳазалар билдирилди.

Анжуманда Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси профессори Абдуллажон Бегматов «Миллий ғоя тарғиботида партия фаолларининг истиқболдаги вазифалари», сиёсатшунослик фанлари доктори Рустам Жумаев «Эркинлашаётган жамиятда сиёсий партиянинг ўрни, роли ва аҳамияти» тўғрисида маърузалар қилишди.

Конференция якунида анжуман иштирокчилари уч гуруҳга бўлиниб, партия фаолиятига оид бир қатор долзарб вазифалар юзасидан фикр алмашдилар. Гуруҳларга ҳуқуқшунослик фанлари доктори Лола Саидова, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Жума Чоршанбиев, филология фанлари доктори Файзулла Мўминов раҳбарлик қилишди. Тўпланган таклиф ва тавсиялар асосида қарор қабул қилинди.

Ҳосил КАРИМОВ.

Азамат АҲМАД олган суратлар.

МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ БАЙРОҚДОРЛАРИГА

У бизнинг байроқдир, мовий, яшил ранг
Ўт билан тўлдиринг кўнгил қаърини.
Уй томига қаданг, юракка қаданг
"Миллий тикланиш"нинг байроқларини.

— Лашкарларим, — дейман кўзим ёшланиб
Сизлар Темур билан топишажаксиз.
Жалолиддин янглиғ Унга ташланиб
Унга Кубро янглиғ ёпишажаксиз!

Гарчанд эрк мевасин кам-кам тотибмиз
Ватан тўлмоқдадир эрк қушларига —
Биз Сиз билан кириб бораётибмиз
"Миллий тикланиш"нинг беҳиштларига.

Биз сиз билан узиб бўлмас халқамиз
Кўнглимизга суюк бургут, сорлари.
Биз Сиз билан тўфон янглиғ қалқамиз
"Миллий тикланиш"нинг байроқдорлари!

Ҳалима ХУДОЙБЕРДИЕВА,
Ўзбекистон халқ шоири.

ФАОЛЛАР ТАШАББУСИ

ЎзМТДП Бухоро вилоят кенгаши маданият ва спорт ишлари бўлими ҳамда "Камолот" ЁИҲ вилоят кенгаши билан ҳамкорликда ёшлар ижодиёти марказида хайрия тадбири ўтказди.

* * *

Партиянинг Элликқалъа туман кенгаши "Шодлик" болалар боғчасида "Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни"га бағишлаб тадбир уюштирди.

* * *

Самарқанд вилоят кенгаши "Ёшлар қаноти" ташаббуси билан Нуробод туманидаги "Наврўз" болалар боғчаси тарбияланувчилари ҳамда 1, 2, 61, 34-мактабларнинг бошланғич синф ўқувчилари ўртасида мушоира, асфалтга расм чизиш ва спорт мусобақалари ўтказилди.

* * *

Партиянинг Арнасой туман кенгаши ташаббуси билан болалар оромгоҳида "Миллий демократик ғоялар — ҳаётимиз пойдевори" мавзуида ўқув семинари бўлиб ўтди.

* * *

ЎзМТДП Қарши шаҳар кенгаши "Ёшлар қаноти" шаҳар ҳокимлиги билан ҳамкорликда болалар истироҳат боғида "Болалар — эртанги кунимизнинг муносиб эгалари" мавзуида адабий, бадиий, мусиқий кеча уюштирди.

* * *

Боёвут туманида партия фаоллари иштирокида "Ёш авлодни тарбиялашда оила, мактаб, маҳалланинг ўрни" мавзуида тадбир ўтказилди.

* * *

ЎзМТДП Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек туман кенгаши ташаббуси билан Машинасозлик касб-ҳунар коллежида "Соғлом авлод — келажак таянчи" мавзуида конференция бўлиб ўтди.

* * *

Партиянинг Сурхондарё вилоят кенгаши томонидан Денов шаҳар алоқа корхонасида "Фуқаролик жамиятини шакллантиришда ЎзМТДПнинг роли" мавзуида конференция ўтказилди.

* * *

Қоракўл туманида партиянинг вилоят кенгаши ташаббуси билан "Сайловолди компаниясини ташкил этишнинг самарали усул ва воситалари" мавзуида ўқув машғулоти уюштирилди.

* * *

ЎзМТДП Нишон туман кенгаши ташаббуси билан "Миллий тикланиш — боқий партия" мавзуида тадбир ўтказилди.

* * *

Партиянинг Хоразм вилоят кенгашида шаҳар ва туман кенгашларининг ҳисобот йиғилиши бўлиб ўтди.

ЎзМТДП Марказий кенгаши Матбуот хизмати.

Ўзбекистон Қаҳрамонлари

АНОРА ОПАНИНГ КИСЛОРОД «ФАБРИКА»СИ

Гурландаги 5-умумтаълим мактаби ёнидан ўтаётган одамлар гоҳо соялари қуюқ, ям-яшил барглари оҳиста шитирлаб турган теракзордан кўз узолмай қолишади. Ҳатто бир-бирларига «мактаб директорининг кислород «фабрика»сини кўраяпсизми?» дегувчилар ҳам топилади. Аслида ҳам шундай.

Ўзбекистон Қаҳрамони Анора Маҳмудова ўз иш фаолиятининг кўп қисмини ўсиб келаётган ёш авлод учун экологик шароитни яхшилашга ажратди десак янглишмаймиз. Хўш, нега? Опа бундай эзгу мақсадни қачон дилига тугди? Бунинг ўзига хос тарихи бор. Анора Маҳмудова анча йиллар илгари Қримдаги «Кисловодск» санаторийсига борганди. У ерларнинг табиати соф, беғубор. Айниқса, эрта тонгдаги ҳаволари кишига қаймоқдай ёқади. Тоғ этагида сутдек оқ денгиз, юқорида эса қалин дарахтзорлар солланиб ётади. Юз бир турдаги турфа гуллар очилиб, кўзларни қамаштирса, уларнинг анвойи ҳидидан кўнгил баҳра олади. Атроф шунчалар чиройли. Шунчалар мафтункор! Анора опа мана шу бемисл гўзалликка маҳлиё бўлган кезларда "агар юртга қайтсам, гул экаман, ҳавони тозаловчи дарахтлар ўтказаман, умрим борича табиатга зиён етказмасликка ҳаракат қиламан", дея ният қилганди. Қримдан қўшдек енгил бўлиб қайтди. Шундан сўнг саломатлиги ҳам яхшиланди.

Мана, йигирма йилдирки, Анора Маҳмудова ён-атрофни ободонлаштириш йўлида фидойилик кўрсатмоқда.

— Айниқса, бизнинг шароитда экологияни яхшилашга ҳар бир киши ҳисса қўшиши керак, — дейди Анора опа — Чунки, Орол устидан кучли ҳаво оқимлари ўтиши оқибатида денгизнинг суви чекинган қирғоқларидан кўтарилаётган тонналаб чанг ва туз зарралари узоқларга тарқалиб, одамлар, ҳайвонлар ва ўсимликларга зарар келтиряпти. Аянчлиси, бундан аёллар ва болалар кўпроқ азият чекишмоқда. Бу ҳолга индамасдан қараб туриш мумкинми ахир?

Дарҳақиқат, Орол бўйи ҳудудида экологик аҳвол анча жиддий. Демак, нимадир қилмоқ керак. Анора Маҳмудова иш фаолиятини бошлаган кезлардаёқ мактабнинг ён-атрофидаги жойларни текислаб, дарахтзор барпо этишни мўлжаллади. Агар дов-дарахт сёроб бўлса, ҳар қандай маскан Кисловодскдан қолишмайди. Бир неча гектардаги ташландиқ жойларга ишлов берилди. Кучли бульдозерлар икки-уч ойда зўр бериб ишлади. Майдонларнинг шўри ювилди. Терак, бақатерак, шохтераклар экилди. Мутахассисларнинг фикрича бир гектар жойдаги терак 3440 кг чангни ўзига "ютиб", кислород барқарорлигини таъминлар экан.

Бугунги кунда Анора Маҳмудова раҳбарлик қилаётган мактаб ҳудудида йигирма минг туп дарахт ўсаётган теракзор қад ростлаган. Ҳар йили бақувват дарахтлар кесилиб, ёғочи мактабни таъмирлашга ишлатилади. Ўрнига янги кўчатлар экилади. Теракзор атрофида "Ёшлар хиёбони" барпо этилди. Хиёбонда юзлаб турдаги анвойи гуллар ўстирилади. Ўқувчиларга экология бўйича сабоқ берадиган махсус дарслар режага киритилди. Мактабда "экология" зали ташкил этилди. "Яшиллар ҳаракати" фаолияти кучайди.

Ям-яшил дарахтзор ва гулзорлар ўртасидаги эртаклардагидек чиройли мактаб биносида минг нафардан ошиқ ўқувчи таҳсил олмоқда. Мактабнинг ичкарисида ҳам "Гуллар галереяси" очилган. Ўқувчилар ўз қўллари билан ўстирган гуллар, ўсимликлар ва дарахтлар галереядан ўрин олган. Ҳар бир ўқувчи гул, ўсимлик, дарахт ва турли меваларнинг тарихини, парваришлаш қоидаларини, фойдалилик жиҳатларини аниқ ва пухта билади. Шу тарзда улар табиат қонуниятларини чуқур ўрганиб борадилар.

— "Бобурнома" асарида Андижоннинг хушманзара табиати, айниқса ширин қовунлари ҳақида сўз юритилган. Қадимда эса хитойликлар узум, ёнғоқ, анор, анжир сингари мевали дарахтларни Ўзбекистондан олиб кетиб, кўпайтирган эканлар. Ахир, жаннатдек юртда яшаётганимиз билан фахрланишимиз лозим. Миллатимиз тарихини билиш баробарида юртимизда ўсаётган ҳар бир ўт-ўлан, ҳар бир гул, ҳар битта дарахт ё мева хусусидаги маълумотга эга бўлишимиз шартлигини ўқувчиларга қайта-қайта тушунтираман, — дейди Анора Маҳмудова.

Халқимизда шундай ҳикоят бор. Қадимда бир киши донишманд ҳузурига келиб, иши ҳеч юришмаётганини айтибди ва маслаҳат сўрабди. "Агар ишинг юришмаётган бўлса, янада кўпроқ ҳаракат қил, бордию шундаям юришавермаса, ҳаракатни икки-уч ҳиссага оширгин, барибир ишинг олға силжимаса, сен учун биргина йўл қолади, у ҳам бўлса, тинимсиз ҳаракатда бўлишдир", — дебди донишманд унга. Ҳа, орамизда Анора Маҳмудова сингари катта мақсадларни кўзлаб яшаётганлар анчангина.

Опа талабалик чоғларидаги бир воқеани менга гапириб берадилар:

— Институтда ташкилотчи эдим, ёшлар билан иш юритардим. Бир куни ётоқхонадаги қизнинг пули йўқолибди, шу куниёқ миш-миш, шовшув авж олди. Бунга барҳам бериш учун уч-тўртта фаол студентлар билан ўша хонада яшовчи қизларни бирма-бир суҳбатга чақирдим, фойда бермади. Ахийри тинтув ўтказдим. Буни қарангки, шу хонадаги қизлардан бири пулни ўғирлаган экан. Кечирим сўраб, эгасига қайтариб берди. Мен қизни чақириб у билан холи гаплашдим. "Сен бўлғуси педагогсан, бу одатингни ташламасанг, болаларга қандай қилиб таълим-тарбия берасан, уларга ҳалол бўлинглар деб қай тил билан айтасан", — дедим. Қиз узоқ ўйланиб қолди.

Бир йил ўтиб-ўтмай, ўша қиз институтни ташлаб кетганини эшитдим. Сабабини билай деб, уни қидириб топдим. "Опа, мен яхши педагог бўлолмас эканман, қилган ишимдан ҳанузгача виждоним қийналади, энди бошқа касбда ўзимни кўрсатмоқчиман", — деди.

Яна бир воқеа. Институтни битирган қиз мактабга иш сўраб келди. Анора Маҳмудова унинг дипломини очиб қаради. Ҳамма баҳолари "аъло" экан. Ишга олди. Эртасига ўзи янги муаллимнинг дарсига кириб ўтирди. Ахир у раҳбар, қўл остида қандай кадрлар ишлаётганлигини билишга ҳақли. Янги ўқитувчи синфдаги болаларнинг адабиёт бўйича берган кўпгина саволларига жавоб қила олмади. Шу куни Анора Маҳмудова қизни хонасига чақиртирди.

— Ўқувчиларим анча билимдон. Буни ўзинг ҳам кўрдинг. Мен эса жуда талабчанман, демак, ўз устингда қаттиқ ишламасанг, бу даргоҳда узоқ қололмайсан, ўйлаб кўргин, — деди.

Қиз бош силкиди. Мана шунгаям уч-тўрт йилча вақт бўлди. Ҳозирда ўша муаллима мактабдаги энг билимдон ва фаол педагоглардан бири. Миннатдорчилигини билдириш учун бир куни Анора Маҳмудованинг хонасига кирди.

Таҳсил олаётган ўқувчилар орасида кўмакка муҳтож бўлган юздан ортиқ болалар бор. Уларнинг уч нафари туғма ногирон. Ўтган йилда мактаб шахсий ҳисоб рақамидан ўттиз нафар болага ёрдам пули ажратилди. Ижтимоий ҳимоя йилида эса кам таъминланган хонадонларнинг ҳар бир фарзандига алоҳида эътибор қаратиш, ногирон ўқувчиларнинг кийим-кечаги ва ўқув қуроллари учун маблағ ажратиш, баъзи бирларининг уйда сабоқ олишлари учун имкон яратиш кўзда тутилган.

Анора Маҳмудова билан суҳбатлашаётиб шуни англаб етдимки, Ўзбекистон Қаҳрамони деган юксак унвон бу аёлнинг фақат меҳнатигагина эмас, гўзал сийратига, ҳавас қилгулик бой маънавиятига ҳам берилган мукофот экан! У давраларда "педагог миллат тарбиячиси" деган иборани кўп маротаба тилга олади. Аслида опанинг ўзи ҳам педагоглар оиласида улғайиб ўсган. Сўнг ўқитувчилар хонадонига келин бўлди. Эндиликда фарзандларининг аксарияти шу касбни танлашган. Тўрт нафар ўғил-қиз, ўндан ошиқ набираларнинг барчаси тўғрисўзлиги, ҳалоллиги, илм йўлидаги изланишлари, жамият хизматидаги фаоллиги билан шу катта хонадоннинг кўрки, ғурурига айланган. "Умр йўлдошим билан биргаликда болаларимизнинг эл-юртга керакли инсонлар бўлиб етишиши учун жон куйдирдик, ҳаракатларимиз ўз самарасини бераётганидан мамнунмиз", — дейдилар опа.

Ўзбекистон Қаҳрамони Анора Маҳмудованинг ҳаёт йўли бир қарашда оддийга ўхшаб туюлади. Лекин шу оддийлик замирида улкан шижоат, фидойилик ва чуқур масъулият борлигини пайқаш қийин эмас. Яна шуни англаш мумкинки, миллат тақдирига масъуллик ҳисси уни озод ватан келажаги йўлида тинмай ҳаракат қилишга ундайди.

Гулчеҳра ЖАМИЛОВА.

Газетамизга 2007 йилнинг иккинчи ярми учун обуна давом этаётганлигини эслатиб ўтамиз.

Фармонни ўқиб

БИЗ КЎЗЛАГАН МАНЗИЛ

Одамлар қадимдан фаровон жамиятда яшашни орзу қилганлар. Бундай эзгу ниятлар ҳақида Шарқда улуғ бобокалонларимиздан Абу наср Форобийнинг "Фозил кишилар шаҳри" асарида, Ғарбда ҳам шунга ўхшаш асарларда баён этилган. Бироқ, тарихдан яхши маълумки, ҳамманинг ҳам бу истаги осонликча рўёбга чиқмаган.

Аслида ҳар бир инсон яхши яшашга ҳақли. Истиқлол туфайли ўзбек халқи аждодларимиз асрлар бўйи орзу қилган эркинликка эришди. Миллий анъаналаримиз, буюк қадриятларимиз тикланди. Инсоннинг қадр-қиммати улуғланди. Юртбошимиз раҳнамолигида олиб борилаётган сиёсатда инсон манфаатлари биринчи ўринга кўтарилди. Юксак даражадаги фуқаролик жамияти барпо этиш асосий мақсад қилиб олинди.

"Жамиятда демократия қай даражада эканлигини белгиловчи камида учта мезон бор, — дейди Президентимиз. — Булар — халқ қарорлар қабул қилиш жараёнларидан қанчалик хабардорлигидир. Ҳукумат қарорлари халқ томонидан қанчалик назорат қилиниши, оддий фуқаролар давлатни бошқаришда қанчалик иштирок этишидир".

Ана шу фикрдан келиб чиқиб айтганда, фуқаролик жамияти деганда мамлакатимиз ҳар бир фуқаросининг ўз ҳаётига доир қарорлар қабул қилиши, уларни назорат этиши ва жамият бошқарувида фаол қатнашиши таъминланишини тушунамиз. Фуқаролик жамиятининг энг муҳим маънавий асоси кишиларнинг эътиқоди, жинси, миллатидан қатъий назар тенглигидир.

Президентимиз 2007 йилни Иҗтимоий ҳимоя йили деб эълон қилганларида, унинг замирида жуда катта мақсадлар кўзда тутилганини содда ва аниқ тушунтириб бергандилар. Иҗтимоий ҳимоя фуқаролик жамиятининг доимий ва асосий шартларидан бири бўлиб, моддий ёрдамдан ташқари, кимнидир иш билан таъминлаш, маънавий қўллаб-қувватлаш, ёшларни ёт ғоялардан ҳимоя қилиш, улар кўнглида халқ ва Ватанга муҳаббатни улғайтириш, кексаларга иззат-ҳурмат кўрсатиш, оналар ва болаларни асрабавайлаш каби жуда кўп олижаноб фазилатларни қамраб олади. Халқимизда эса бу фазилатлар миллий қадрият даражасига кўтарилган.

Давлатимизда олиб борилаётган сиёсатда ана шу азалий анъаналар инобатга олиниб, қабул қилинаётган қонунлар, қарорлар ва бошқа ҳуқуқий ҳужжатларда улар ўз аксини топмоқда. Масалан, мустақиллик йилларида оилага алоҳида эътибор билан қараб келинди. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 63-моддасида "Оила жамиятнинг асосий бўғинидир ҳамда жамият ва давлат муҳофазасида бўлиш ҳуқуқига эга" дейилади. Зеро, оилага эътибор — жамиятга эътибордир. Чунки наслларни давом эттирадиган соғлом авлод оилада дунёга келади ва камол топади. Яқинда матбуотда эълон қилинган Президентимизнинг "Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармони эса жамиятимизда соғлом ва барқарор оилани қарор топтириш борасидаги интилишларнинг яна бир намунаси бўлди.

Фуқаролик жамиятининг моҳиятини икки асосий тушунча — ҳуқуқ ва бурч ташкил этади. Бу тушунчалар бирлиги фақат фуқаролик жамиятининг эмас, умуман балоғатга етган ҳар бир инсон, оила, ташкилот, ҳуқуқий давлат ривожланишининг асосий шартларидан биридир. Маълумки, мамлакатимиз сиёсатида Ватан тараққиёти, халқ фаровонлиги бош мезон қилиб олинган. Бу мақсадга эришишнинг асосий шартларидан бири кишиларнинг ўз ҳуқуқ ва бурчларини билишлари ва уларга доимо амал қилишларидир.

Мухтасар қилиб айтганда, мамлакатимизда "Кучли давлатдан кучли фуқаролик жамияти сари" тамойили асосида улуғ ишлар амалга оширилмоқда. Бу йўлда давлатга таянч ва суянч бўлиб, ҳар биримиз ўз ҳиссамизни қўшсак, кўзлаган мақсадимизга, албатта, эришамиз.

Азиза СУЛТОНОВА,
Тошкент молия институти катта ўқитувчиси.
Камолиддин ЖУМАЕВ,
талаба.

Партия ҳаёти

АЁЛЛАРИ ЭЪЗОЗЛАНГАН ЮРТ

Хотин-қизлар ҳамиша жамиятимизнинг гултожлари ҳисобланишган. Уларга эътибор, шубҳасиз, ҳаётимиз равнақини таъминлашга олиб келади. Пировардида мамлакатимиз ривожланади, давлатимиз қудрати ошади. Оиладаги тотувлик ҳам айнан аёлларга нисбатан қилинган ғамхўрликда ўз ифодасини топади.

Кейинги йилларда юртимизда бу борада қатор ишлар амалга оширилаяпти. Буни мавжуд сиёсий партиялар фаолияти билан узвий боғлиқ ҳолда ҳам кўриш мумкин. Айни чоғда Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Марказий кенгашининг хайрли ташаббуси мамлакат бўйлаб қанот ёзмоқда. Унга мувофиқ хотин-қизларнинг сиёсий фаоллигини ошириш учун катта имкониятлар яратилмоқда. Худди шундай тадбирларнинг бири яқинда Ўрта Чирчиқ туманида бўлиб ўтди. "Жамият тараққиётида, сиёсий партиялар фаолиятида хотин-қизларнинг ўрни" мавзуида ўтказилган давра суҳбатида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, Республика Хотин-қизлар қўмитаси экспертлари, таниқли сиёсатшунос олимлар ҳамда бешала партиянинг энг фаол аёллари иштирок этди.

Тадбирни республика Хотин-қизлар қўмитаси раиси муовини Гулнора Маҳмудова очиб, аёлларнинг мамлакатимиз ҳаётидаги иштирокини қўллаб-қувватлади. Айни чоғда бу борада камчиликлар ҳам борлигини қайд этди. Чунончи, сайловда хотин-қизлар номзоди камчиликни ташкил этаётганлигини оқсоқликнинг айнан ўзгинаси деб ҳисоблади. Келгуси сиёсий, жараёнларда партиялар ана шу жиҳатларга эътибор бериши зарурлиги таъкидланди. Шунингдек, у "Миллий тикланиш"чиларга ҳавас билан қараётганлигини яширимади. Чунки, мазкур партия вакилларининг 44 фоизини аёллар ташкил қилаётганлиги наинки бизнинг юртда, ҳатто демократик тамойиллар тараққий этган дунёнинг бошқа мамлакатларидаги сиёсий партиялар фаолиятида ҳам кўриш мушкул.

Шундан сўнг сўзга чиққан Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси эксперти Жамила Шермуҳаммедованинг фикрича, давлатимиз сиёсий ҳаётида аёллар билан боғлиқ икки йўналиш бор: давлат, сиёсат, аёл; фарзанд, оила, меҳнат. Мана шу жиҳатларни аниқлаб олгандагина жамият ишида аёллар фаоллигини ошириш мумкин. Ахир, улар меҳрибон она, оила чироғи, садоқатли ёр, жонкуяр сингил, қадрдон опа ва кўнгилга қувонч ҳадя этувчи беғубор қиз эмасми?

Маълумки, юртимиз азиз авлиёлар бешиги ҳисобланади. Дунё тумаддунига тамал тошларини қўйган ҳам бизнинг ота-боболаримиздир. Уларга оналик қилган ҳам ўзбек аёллари эмасми? Оқсоч тарихнинг гувоҳлик беришича, мамлакатимиз тупроғи не-не босқинчилар оёғи остида тўпталмаган. Лекин уларга ҳамма вақт қақшатгич зарбани аввало аёллар берган. Аёл жасоратининг тимсоли йўқ: Тўмарис, Бибихоним каби момоларимиз шижоати қайси эркакларникидан қолишади? Ёки Увайсий-ю Нодирабегим, Зебунисо янглиғ назокатли аёллар тимсолида нафақат оила хотиржамлиги, балки она юрт ташвишларини ҳам кўрамиз. Шу ерда тўпланган азизу мукаррам опа-сингилларимиз ўшандай суюкли аёллар авлоди эмасми?

Анжуманда сўз олган "Фидокорлар" партияси вакили, тарих фанлари номзоди — олима С.Сулаймонова аёллар ташаббускорлиги билан боғлиқ масалаларга алоҳида тўхталди. У мавжуд имконият ва электоратдан фойдаланиб, энг аввало хотин-қизларни иш билан таъминлашга эътибор қаратишни таъкидлади. Янги иш ўринлари яратилаётганда, биринчи навбатда кимни ишга олиш зарурати борлиги масаласини қўйиш керак, деди. Яна таъкидландики, айни пайтда мамлакат тараққиёти, тақдири учун барчамиз масъулмиз. Аммо айрим ҳолларда бизнинг ривожланиш тадбиррежамиз ҳокимлик лойиҳасига мувофиқ келмаётир. Ахир, юртимиз обод, турмушимиз фаровон бўлишини чин дилдан истаймиз-ку! Нега қарама-қаршиликлар бўлади?

Ушбу тадбирнинг очиқ мулоқотга айланишида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутати, "Миллий тикланиш" демократик партияси Тошкент вилоят кенгаши раиси Шарифа Салимованинг ҳиссаси катта бўлди. У фаолларни қандай муаммо ва масалалар қийнаб келаётганлиги, камчиликларни бартараф этишда қандай чора-тадбирлар қўллаш лозимлиги хусусида ошкора сўз юритди. Чунончи, аёлнинг ҳеч қачон ёлғон гапиришига ҳаққи йўқлигини айтиб ўтди.

Қизғин баҳс ва мунозараларда томонлар ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришди. Айни пайтда мамлакатимизда мавжуд бўлган рақобатбардош сиёсий партиялар билан ҳамкорликни ривожлантириш орқали ўз платформасига эга бўлган "Миллий тикланиш"чилар фаолиятини янада кенгайтириш лозимлиги таъкидлаб ўтилди.

Давра суҳбатида Ўрта Чирчиқ тумани ҳокимининг ўринбосари, туман хотин-қизлар қўмитаси раиси Х. Турғунбоева, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Мунира Қориева иштирок этди.

Муродулла ҒАФУРОВ.

Агар биз она заминга, Ватанга меҳр ва садоқат ҳақида гапирадиган бўлсак, биринчи галда сахро қўёши, гармсел ва изғирин шамолларда тобланган, оғир табиий шароитда ҳам ўз юртининг тупроғини кўзига тўтиё қилиб, келажакка ишонч билан яшаётган қорақалпоқ эли ҳақида гапиришимиз ҳам қарз, ҳам фарз. Юртбошимизнинг қорақалпоғистонликларга қарата чексиз меҳру муҳаббат билан айтган бу сўзлари шу муқаддас заминда туғилиб ўсган меҳнаткаш ва фидойи ҳалқнинг қалбига фахру ифтихор туйғуларини бағишламоқда. Барча қатори меҳридарё элнинг бир бўлаги бўлмиш амударёликларни ҳам янги ютуқлар, зафарлар сари руҳлантирмоқда.

Амударё нафақат Қорақалпоғистонда, балки, бутун мамлакатимизда ўз ўрни ва мавқеига эга бўлган йирик туманларнинг бири. Мустақиллик шарофати, истиқлол нури ила тобора чирой очиб бораётган юртимизнинг гўзаси ҳозир ислоҳотларнинг қайноқ нуқтасига айланган десак муболаға бўлмайди. Бугун туманнинг қаерида бўлманг, қайси соҳасини олиб қараманг, албатта, бирон-бир янгилик ёки ўзгаришларнинг гувоҳи бўласиз. Азму шижоатли амударёликларнинг жўшқин меҳнати билан ўзининг кўп минг йиллик бой тарихи, бетакрор анъаналари, миллий қадриятларига эга бўлган туман йил сайин гуллаб-яшнаб бормоқда.

Айниқса мустақиллик йилларида Амударё юртимизнинг гўзал масканларидан бирига айланди. Ўтган йиллар мобайнида бу ерда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишга, яшаш шароитини яхшилашга алоҳида эътибор қаратилди. Янги фойдаланишга топширилган ўнлаб турар-жой бинолари, мактаб ва коллежлар фикримизнинг ёрқин далилидир. Шунингдек, аҳолини тоза ичимлик суви ва табиий газ билан таъминлашга муҳим эътибор берилмоқда.

АМУДАРЁЛИКЛАР ШИЖОАТИ

қатор соҳаларда кўзга ташланмоқда

Юзлаб километрга янгитдан тортилган қувурлар орқали марказдан олисда жойлашган овулу қишлоқларга ана шу ҳаёт манбалари етказиб берилмоқда. Фақат бугина эмас: янги барпо этилган юздан зиёд савдо, овқатланиш ва маиший хизмат кўрсатиш шахобчалари бугун эл хизматида. Шу ўринда муҳим бир рақамга эътиборингизни қаратмоқчимиз. 500 гектарга яқин суғориладиган ер аҳолига бўлиб берилди. Уларда икки ярим мингдан зиёд оила янги уйжой қуриб, турмуш шароитини яхшилади. Ҳозир аксарият хонадонларда ёш оилалар истиқомат қилаётганлигини ҳисобга олсак, бу ерда уларнинг камолига доимо катта эътибор билан қаралаётгани аён бўлади. Зеро, ёш оилалар жамиятимиз таянчи, миллатимиз кўркидир.

Бир пайтлар туманда ҳатто кичик бир иншоот ёки иморат қуриш учун марказнинг розилигига кўз тиккан аҳоли ҳозир масаланинг ечимини ўзи ҳал этмоқда. Ютуқлари йил сайин мустаҳкамланиб бораяпти. Ахир Амударёнинг пахтаси дунёга чиқди. Пилласи тиллога айланди. Ёшлари эллар аро бўйлади.

Истиқлол туман аҳлига кўп нарсани берди. Манғит шаҳридаги фахрийлар уйи, бахт уйи, марказий шифохонанинг маъмурий биноси, поликлиника, маданият саройи, замонавий усулда қурилган еттита қишлоқ врачлик пункти, қатор маҳаллалардаги гузарлар ва ёзги очиқ эстрада майдончаси шулар жумласидандир. Меҳнатдан келса бойлик — турмуш бўлар чиройлик, деб шунга айтадилар-да. Амударёликларнинг шижоати иқтисодиётнинг қатор соҳаларида кўзга ташланмоқда. Айниқса, қишлоқ хўжалигидаги ислоҳотлар ўзининг амалий натижасини бераяпти.

— Юртимизда қишлоқ хўжалигидаги ислоҳотларни чуқурлаштиришга, фермер хўжаликларини ривожлантиришга катта эътибор қаратилмоқда, — дейди туман ҳокими Ражаббой Йўлдошев. — Соҳанинг истиқболи учун зарур шарт-шароитлар яратиб бериляпти. Давлатимиз раҳбарининг фермерларни қўллаб-қувватлаш ва уларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилишга доир фармонларига биноан мамлакатимизда биринчилардан бўлиб фермерлик ҳаракатини бошлаган эдик. Кам рентабелли, зарар билан ишлаб келаётган қишлоқ хўжалик корхоналари тугатилиб, улар негизида 609 та фермер хўжалиги ташкил қилинди. Уларга сервис хизмати кўрсатувчи барча инфратузилмалар — муқобил машина-трактор парклари, ёнилғи-мойлаш материллари ва минерал ўғитлар билан таъминлаш шахобчалари, сувдан фойдаланувчилар уюшмалари, биолабораториялар ҳамда мини банклар ташкил қилинди. Ҳар бир фермер хўжалигининг тайёрлов идоралари билан тўғридан-тўғри шартнома тузиши йўлга қўйилди.

Фермер хўжаликларига кейинги беш йил ичида лизинг ҳамда кредит асосида жами 6 миллиард 720 миллион сўмлик 334 та турли русумли тракторлар етказиб берилди. Шу тарзда қишлоқда мулкдорлар синфи шаклланди. Ҳақиқий деҳқоннинг ерга эгалик ҳисси кучайди. Фермерларда маҳсулот ишлаб чиқариш учун кетадиган ҳаражатларни қисқартириш, ҳосилдорликни кўпайтириш эвазига даромадни ошириш, шунингдек, изланиш ва интилиш хислатлари пайдо бўлди. Энг асосийси фермер хўжаликларида моддий ресурслардан тежамкорлик билан фойдаланиш, ортиқча ҳаражатлар сарф қилинишига чек қўйиш, бу орқали маҳсулот таннархини камайтириш ва даромадни ошириш даражасини кўтариш имконияти юзага келди. Туманимизда пахта, ғалла, пилла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан ҳар йили мўл ҳосил етиштирилиб, юқори натижаларга эришилаётганлигининг бош омили ҳам шунда.

— Таълимдаги ислоҳотлар самарасидан бугун отаоналар мамнун, — дейди туман ҳалқ таълими бўлими бошлиғи Озод Матмуродов. — Ахир, ўз фарзандларининг янги ва шинам, замонавий мактабларда ўқиётгани кимни қувонтирмайди, дейсиз? Шундай нурли кошоналарда йигит-қизларимизнинг илм эгаллаши яқин ўтмишда ҳеч кимнинг ҳаёлига ҳам келган эмас.

Бу айни ҳақиқат. Ҳозир тумандаги мактабларда ўғил-қизлар илм сирларини чуқур эгаллаб, ватанимизга муносиб фарзанд бўлиб етишмоқдалар. Бунда албатта халқ таълими бўлими жамоасининг ҳам муносиб ҳиссаси бор. 2004 йилда Амударёда 4 та янги мактаб барпо этилган эди. Мустақилликнинг 16 йиллигида Манғит шаҳрида 350 ўринли 16-умумтаълим мактаби ишга туширилади. Капитал таъмирдан чиқарилган 5 та мактабда ўқувчилар янги ўқув йилини қарши оладилар. Бу билан замонавий қиёфага эга бўлган мактабларнинг умумий сони қирқтадан ошади. Болажон халқимизнинг ушалган орзулари аслида шу эмасми. Ҳали апрель ойи якунига етмасиданоқ мавжуд мактабларнинг таъмирдан чиқарилиб, янги ўқув йилига тахт қилиб қўйилгани мутасаддилардаги катта иштиёқ ва ғайрат шижоатдан далолат бериб турибди. Бу ишни улар ўз кучлари билан амалга оширишди. Ҳозир амударёликлар болаларни ёзги соғломлаштиришнинг ташвишини қилишмоқда. Таътилни мароқли ўтиши учун зарур чораларни кўришаяпти.

Туман шифокорлари эса эл соғлигини юрт бойлиги деб билишади. Четдан маблағ ва ёрдамчи кучларни жалб қилмай, шарт-шароитларни яхшилаб боришаяпти. Марказий шифохонанинг қатор бўлимларини таъмирдан чиқарилганлиги бунинг ёрқин далилидир. Ички имкониятлар ҳисобига тиббий хизмат кўрсатиш сифати янада яхшиланиб бормоқда.

— Аҳолига қулай бўлиши учун "Бердақ", "Қангли", "Оқ олтин" қишлоқ врачлик амбулаторияларини ҚВПларга айлантирдик, — дейди туман марказий шифохонаси бош шифокори Олимбой Ҳалимов. — Янги "Назархон" қишлоқ врачлик пункти биноси қурилиб ишга туширилди. Яқин орада тез тиббий ёрдам бўлимининг замонавий биносини ҳам фойдаланишга топширамиз.

Дарҳақиқат, юқорида таъкидлаганимиздек Амударё тумани бугун ислоҳотларнинг қайноқ нуқтасига айланган. Қилинаётган ишлар, эришилаётган ютуқлар шундан далолат бериб турибди.

Рустам АҲМАДАЛИЕВ.

Туман кенгашларида

ЁШЛАР КЕЛАЖАГИНИ КЎЗЛАБ

Яқинда Мирзо Улуғбек туман кенгаши фаоллари иштирокида ҳарбийлар билан бўлиб ўтган тадбир очиқ мулоқот тарзида ўтди. Давра суҳбатида ҳозирги замон маданияти, маърифат ва маънавият, ёшлар тарбияси ва келажаги масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Йиғилганлар партия ҳаёти, сафдошларимиз томонидан олиб борилаётган ишлар билан танишди.

Шайхонтоҳур туман кенгаши эса 102-умумтаълим мактаби битирувчилари билан учрашув ташкиллаштирди. Унда бугуннинг ёшлари, уларнинг маънавияти, битирувчиларнинг орзу ва мақсадлари ҳақида сўз борди. Туман кенгаши раиси А.Нуралиев йиғилганларни партия ҳаёти билан яқиндан таништирди, саволларга атрофлича жавоб қайтарди. Ёшлар ҳам ўз навбатида фикрлари, таклифларини айтишди.

Собир Раҳимов туман кенгаши ташаббуси билан ҳам турли хил тадбирлар, учрашувлар уюштириб келинмоқда. Ғафур Ғулом номидаги маданият ва истироҳат боғида Республика таълим маркази ҳамда «Тахтапул» маҳалла фуқаролар йиғини ҳамкорлигида ўтказилган «Дилбандим — жигарбандим» номли хайрия тадбирида пойтахтимиздаги 6 та Меҳрибонлик уйлари болаларига совғасаломлар тарқатилди. 100, 106-мактаб-интернатларда бўлиб ўтган «Озод Ватаннинг бахтли болаларимиз» тадбирида, 249-мактабда ўтказилган битирувчиларнинг хайрлашув кечасида ҳам партиядошларимиз иштирок этишди.

Ҳамза туман кенгаши ҳам бир қатор тадбирлар ташкиллаштирмоқда. 103-мактаб-интернат ҳамда 30-Меҳрибонлик уйида партия фаоллари иштирокида бўлиб ўтган учрашувларда болажонлар ва аълочи ўқувчилар тақдирланди. Туман кенгаши бош мутахассиси Гулчеҳра Исмоилова, «Ёшлар қаноти» раиси Саида Юнусоваларнинг саъй-ҳаракатлари билан жойларда очиқ мулоқотлар, баҳс-мунозарали давра суҳбатлари ўтказиб келинмоқда.

Бир сўз билан айтганда, партиянинг жойлардаги ҳар бир ташкилоти ўзига хос режа асосида фаолият юритаётир. Доимий уюшқоқликка эришиш, фаоллик эса муваффақиятлар гаровидир.

Ойгул СУЮНДИҚОВА,
ЎзМТДП Тошкент шаҳар кенгаши бош мутахассиси.

Қарор ва ижро

РЎЗҒОРДА КАМЧИЛИК БЎЛМАЙДИ

Шаҳрихон азал-азалдан қўли гул ҳунармандларию, сахийқалб савдогарлари билан ном таратган. Кейинги йилларда бу ерда, айниқса, қишлоқ ва маҳаллалар ободончилигига алоҳида эътибор қаратилаётир. Янгидан қад ростлаётган замонавий коллежлар, мактаблар, савдо шахобчалари қишлоқларга шаҳар нафасини олиб кираётир.

Мустақилликка қадар бўлган даврларда бир қишлоқда битта озиқ-овқат дўкони бўларди. Одамлар кундалик эҳтиёж молларини харид қилиш учун қанча масофа юриб келишарди. Энди давр бошқача. Шаҳарларнику айтмай қўяқолайлик, қишлоқларнинг ҳар бир маҳалласида бир нечта савдо дўконлари одамлар хизматида.

Биргина Шаҳрихон «Матлуботсавдо» очиқ акциядорлик жамиятида шу йилнинг ўзидаёқ Шаҳрихон шоҳкўчасида замонавий «Мини маркет» ва «Нонвойхона», «Гулистон» қишлоқ фуқаролар йиғинига қарашли «Гулқишлоқ» маҳалласида «Мини маркет» қуриб, фойдаланишга топширилди.

Туман «Матлуботсавдо» акциядорлик жамияти раиси Содиқ Акрамов билан Гулқишлоққа бордик. «Мини маркет» пештахталаридаги юзлаб турли-туман маҳсулотлар харидоргирлиги билан эътибор қаратаётир. Энг сифатли ва бозор нархларидан анча арзон озиқ-овқат маҳсулотларини сотаётган сотувчиларнинг қўли қўлига тегмайди. Уларнинг ширин такаллуф билан қилган муомаласини айтмайсизми? Энг муҳими, Президентимизнинг 2007 йил 16 мартдаги "Алкоголли маҳсулотлар билан чакана савдо қилишни янада тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори талабларига мос тарзда алькоголли ичимликлар билан савдо қиладиган бўлим ҳам ишлаб турибди.

— Бизга қарашли дўконларда беш ойда аҳолига 654 тонна ун, 23 тонна ўсимлик ёғи сотилди, — дейди ҳамроҳимиз Содиқ Акрамов. — Маҳаллий саноат корхоналарида ишлаб чиқарилаётган сифати кафолатли бундай маҳсулотлар билан дўконлар узлуксиз таъминлангани аҳолига қулайлик туғдираётир. Шу қисқа давр ичида янги дўконлар қурилгани шарофати билан ўн бир нафар мутахассис иш билан таъминланди.

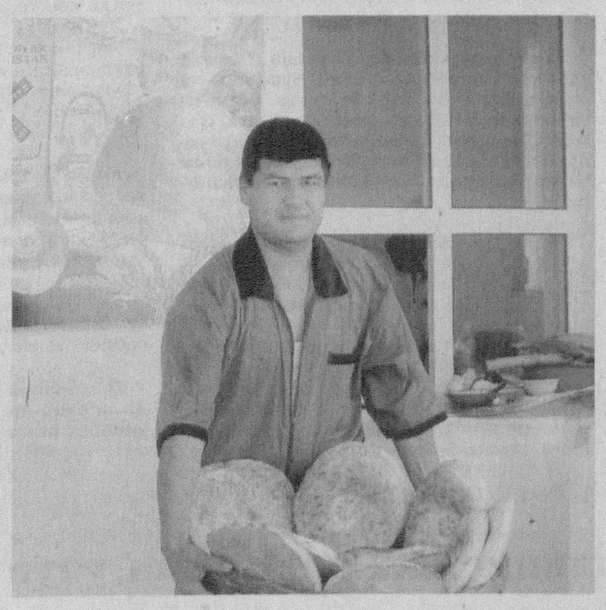

Тумандаги «Холдевонбек-М» савдо шўъба корхонасининг йигирмата савдо дўкони 5 та қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудида истиқомат қилувчи 46,5 минг аҳолига хизмат кўрсатади. Жорий йилнинг дастлабки беш ойининг ўзидаёқ 500 тонна ун, 29 тонна ўсимлик ёғи сотилди.

«Савдо-асос-ишонч» шўъба корхонасида олиб борилаётган ишлар хусусида корхона раҳбари Мусажон Машрапов шундай дейди:

— Жорий йилнинг беш ойида 247,2 миллион сўмлик савдо айланмаси амалга оширилди. Аҳолига 650 тонна ун, 46,5 тонна ўсимлик ёғи етказиб берилди. Ундан ташқари, 3,7 миллион сўмлик қишлоқ хўжалиги, 1,5 миллион сўмлик гўшт ва консерва маҳсулотлари сотилди. «Тоштепа» қишлоқ фуқаролар йиғинига қарашли Қалача маҳалласида замонавий «Мини маркет» дўкони ҳамда тўртта спиртли ичимликлар билан савдо қилувчи махсус дўконлар қуриб, ишга туширилди. Натижада олтита иш ўрни яратилди. Яна битта нон ишлаб чиқариш цехини яқин кунларда фойдаланишга топшириш кўзда тутиляпти.

Шўъба корхона жамоаси шу қисқа муддатда етти миллион сўмдан кўпроқ соф фойда олишга эришди. Мусажон Машраповнинг таъкидлашича, фойданинг бир қисми ижтимоий ҳимояга муҳтож оилаларга хайрия ёрдами сифатида сарфланар экан.

Ўринбой КЕНЖАЕВ.

Юртимиз зиёлилари

Юрак кардиограммаси таҳлил қилинадиган хонадан чиққан шифокор "Раҳимов Борийхон ким?" деб чақирди. Ёши етмишдан ошган отахон таҳлил натижасини поликлиника коридоридаги ўриндиқда интизор бўлиб кутиб ўтирарди. "Нима гап?" деган саволга дўхтир вазминлик билан "Ётиб даволанишингиз керак" деб жавоб қилди. Навбатчи бетўхтов "Жонлантириш бўлими"да жой тайёрлаш кераклигини айтганда аҳволи жиддийлигини англади.

ОТА ДУОСИ

Шифокорлар жадал муолажа усулларини қўллашди. "Энди беморни палатага ўтказиш мумкин" — бу сўз Борийхон ака учун "Энди яшашингиз мумкин", дегандек эшитилди. Икки кишилик палатада аввалги безовта ҳолат сезилмас, ёнидаги шериги кўп йиллар раҳбарлик лавозимида ишлаган қария бўлиб, шунчаки саломатлигини мустаҳкамлаш учун ётган экан. "Тавба, дея хаёлидан кечирди Борийхон ака, етмиш беш йиллик умримда шунчаки даволаниш учун дўхтирга мурожаат қилмабман-а". Кўнглидаги гапини янги қўшнисига айтганди: "Сиз, ўзбеклар шунақа, тўшакка михланиб қолмагунча шикоят қилмайсизлар" деган жавобни олди. Бир жиҳатдан бу гап ҳам тўғри. Енгилелпи хасталикларни оёқда ўтказамиз, ундан асорат қолиши мумкинлигини ўйламаймиз.

Борийхон ака шундай хаёл билан кўзи мудроққа кетганини сезмади. Шу тобда дўхтирнинг гапи эсига тушди: "Уйқу ҳам беморга қувват беради. Ором олганингиз маъқул". Эҳ-ҳе, кўз очиб-юмгунча умрнинг шунча йили ўтиб кетибди. Тўғри, у ёшлигида ҳам хасталикка учраган, ошқозони безовта қилиб қаттиқ азоб чекканди. Асаларининг прополис моддаси жонига оро кирди. Барча қийинчиликларни сабот билан енгди. Шу дарддан фориғ бўлганда гўё онадан қайта туғилгандек, ҳеч нарса кўрмагандек бўлди. Лекин бирор марта юраги "тиқ" этган эмасди.

У беихтиёр оҳиста уриб турган юраги билан гаплашарди. "Ҳа, пахлавоним, ҳаётимнинг нотекис даврларида панд бермадинг, энди оғирлик қиляптими? Ахир, шунча йил мени қўллаб-қувватладинг, бу ёғига ҳам туриб бер. Орзуларим жуда кўп, рўёбга чиққанини бирга кўрайлик".

Аслида ҳаётда орзу-ҳаваснинг бўлгани яхши. Шу эзгу интилиш одамга қувват бериб, янгидан-янги манзиллар сари чорлайверади. Ёшлигидан иқтисодиёт илмига ихлос қўйган Борийхон қишлоқ хўжалиги корхоналарида ишлаб чиқаришни ташкил этиш мавзуини астойдил ўрганди. Москвадаги идораларда, Тошкентдаги илмий-тадқиқот марказларида назарий билимларни мустаҳкамлаб, кейинроқ олий таълим тизимида ёш мутахассислар тайёрлашга умрини бағишлади. Тошкент аграр университетида бир неча йил профессор Ғани Миркаримов мудир бўлган кафедрада ишлади, домладан кейин устозининг чироғини ёқди.

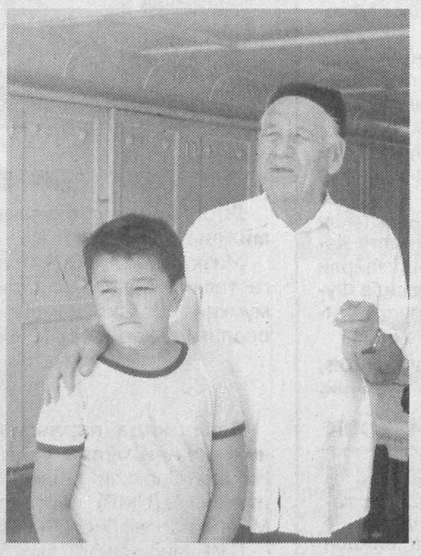

Ҳар қандай назарий билим амалиёт билан мустаҳкамлангандагина кўзланган самара беради. Борийхон аканинг педагогик фаолияти ана шу тамойил асосига қурилган. Шу боис у киши раҳбарлик қилган кафедра аъзолари республиканинг турли минтақаларида бевосита хўжаликлар фаолиятини таҳлил қилиш билан шуғулланар, бу ишлар пировардида маҳсулот таннархини арзонлаштириш бўйича амалий тавсиялар тақдим этиларди. Диплом ишлари ҳимояси имкон борича қишлоқларда ўтказилар, битирувчи ёшлар ишларига профессор-ўқитувчилар қаторида далада ишлаётган раҳбар ва мутахассислар баҳо беришарди. Борийхон Раҳимовнинг бундай ноанъанавий иш усулларини жорий этганига бошқа кафедраларнинг мудирлари ҳавас қилишарди.

Борийхон ака Ўзбекистоннинг қайси бурчагига бормасин, ҳамма жойда шогирдлари устози олдига пешвоз чиқавериша-ди. Бундай ҳоллар хориж сафарларида ҳам рўй берганини айтсак, муболағага йўймассиз.

— Ўн йиллар муқаддам муборак ҳаж зиёратида Борийхон ака билан сафардош бўлдим, — дейди биология фанлари номзоди Абдулҳамид Ҳабибуллаев. — Ҳатто ўша жойда ҳам домланинг шогирдлари бор экан. Араб миллатига мансуб бир йигит Борийхон акага чексиз илтифот кўрсатиб, Мадина шаҳрини томоша қилдирганди.

Биз ҳикоя қилаётган замондошимиз гарчи иқтисодчи олим бўлса-да, адабиётга, бадиий ижодга ўзини чин мухлис санайди. Машраб, Сўфи Оллоёр каби шоирларнинг минг-минглаб сатрларини ёддан билади. Одатий суҳбатда ҳам улуғ ижодкорларнинг ҳикматга айланган сўзлари билан гурунгга маъно киргизади. "Қамиш боҳаво бўлди, охири бўйро бўлди", "То отанг рози эмас, тавбанг қабул бўлмас сенинг" каби қаноатбахш сатрлар домла томонидан тез-тез такрорланади. Бу у кишининг нақадар маърифатли эканлигидан, нозик дид, юксак маданият соҳиблигидан далолатдир.

Маълумки, фанда олимларнинг мавқеи фан номзоди, фан доктори каби илмий даражалар билан ўлчанади. Лекин Борийхон ака гарчи докторлик диссертациясини ёқламаган бўлсада, салоҳияти, нашр этган кўплаб монография ва дарсликлари туфайли унча-мунча алломадан кам эмас. У кишига шогирд тушганларнинг издошлари бугун фан докторлиги даражасига эришган. Эндиликда уларнинг бари домлани ўзига устоз санайдилар. Илм соҳасида ҳам, ҳаётий масалалар бўйича ҳам Борийхон акадан йўл-йўриқ сўрашади.

"От изини той босар" деганларидек, Борийхон ака фарзанди Саидаҳмадни ҳам ёшлигидан иқтисодиёт илми сари етаклади. Ота ўгитларини дилига жойлаган ўғил Москвадаги иқтисодиёт академиясида таҳсил олди, у ердан тўғри Қашқадарё вилоятининг Касби туманидаги хўжаликлардан бирида ҳаётий тажриба орттирди. Эл назарига тушиб, мамлакат иқтисодиёт идораларида раҳбарлик лавозимларида ишлаб келмоқда. Ота-боланинг юртимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар самараси ҳақидаги суҳбатларини тингласангиз, бундай мулоқотларда ижобий силжишларга нималар сабаб бўлаётганлиги, яна нима қилса ишлар юришиб кетиши хусусида манфаатдорлик билан сўз юритилади. Баҳс ва мунозара, фикрлар тўқнашуви, пировардида ягона хулоса чиқариш мароқли гурунгнинг мазмуни бўлиб қолади.

Ҳаёт тезкор ва тиғиз воқеаҳодисалар билан одамни шу қадар овора қилиб кўядики, баъзан андак ўй-хаёл суришга, босиб ўтилган йўлнинг мағзини чақишга фурсат бўлмайди. Шифохонада эса аксинча: туну кун ўзингиз билан ёлғиз қолганда бу ҳаётнинг маъно-мазмуни, босган қадамлар салмоғи ҳақида ўйлашга, ҳар томонлама хулосалар чиқаришга имкон туғилади. Бошингиздан кечирган ҳар бир ҳолатни кўнгил чиғириғидан ўтказишга, баъзан "Қизиқ, наҳот мен шундай иш тутишни ўзимга эп кўрибман" ёки "Ўшанда қалбимга қулоқ тутиб адашмаган эканман-а", деган ўйлар кечади. Бундай ўй-андишаларнинг сарагини саракка, пучагини пучакка ажратганда ҳам Борийхон ака ўтган умридан асло шикоят қилмайди. Етказганига шукр, шундай кунлар насиб этганига шукр, дея такрорлайди, шогирдларини дуо қилади. Эзгу дуолар ижобат топаверсин.

Шуҳрат ЖАББОРОВ.

Давлат мукофотига номзодлар

МИЛЛИЙ МАЪНАВИЯТИМИЗ ФИДОЙИСИ

Талабалик бахтидан баҳраманд бўлганлар олий ўқув юртларидаги қайноқ ҳаёт тафтини жуда яхши тасаввур қиладилар. Ҳар қандай олимлар, талабалар билан осонликча тил топишиб кетавермайди. Талабаларнинг эҳтиромига сазовор бўлиш осон эмас, албатта.

Муаллим билимдон, нотиқ бўлиши мумкин. У республика миқёсида тан олиниб, юксак унвонларга муносиб кўрилган бўлиши ҳам мумкин. Бироқ бу талабаларнинг эътирофига ўйғун келмаса бўлмайди. Бироқ устозимиз, марҳум, Ўзбекистон Қаҳрамони, адабиётшунос олим Озод Шарафиддинов ҳар жиҳатдан ёшларнинг ҳам, миллатимизнинг ҳам эътирофи ва эътиборига жуда муносиб инсон эди. Домладан бир соат маъруза эшитган киши борки, буни умр бўйи эсдан чиқармайди.

«Ҳозирги адабий жараён» фани бўйича биринчи дарсга Озод ака кирганлар. Аслида ярим йил давомида машғулотларни Умарали Норматов олиб боришлари керак эди. Зарур иши билан Фарғонага кетган шогирдининг узрини бизга бир оғиз гўзал лутф билан етказгач, Озод ака биринчи дарсни бошлаб берганлар.

Озод Шарафиддинов жуда билимдон ва заҳматкаш олим эди. Охирги икки китоби — «Ижодни англаш бахти» ва «Довондаги ўйлар» фикримизнинг ёрқин далилидир. Домла жаҳон адабиётини, XX аср ўзбек адабиётини, айниқса, 20-30-йиллар адабиётини, хусусан, Чўлпон ижодининг жуда катта билимдони ва тарғиботчиси эди. Китобларида домла ижодининг айни қирралари ўз ифодасини топган.

Озод Шарафиддинов Абдулҳамид Чўлпон асарлари нашрига бош-қош бўлди. Унинг «Адабиёт надир» деган китобига сўзбоши ёзди. Бу жонкуяр олим Чўлпон тўғрисидаги дастабки тадқиқотларга илмий раҳбарлик қилди. «Адабиётдаги давомли маънавий ва жисмоний террор, биринчи навбатда, ёзувчиларнинг, зиёлиларнинг иродасини синдиришга, уни эгиб олишга, ундаги инсоний ғурурни таг-томири билан суғуриб ташлашга қаратилган эди». О.Шарафиддинов «Чўлпонни англаш» асарида 30-йиллардаги эрксизлик, зўравонлик, мафкуравий тазйиқлар хусусида ана шундай жиддий фикрларни ёзади.

Бадиий асарнинг туб моҳияти, сир-асрорини англаш, тушуниб ҳис қилиш ва уни таҳлил қилиш жараёнида кўпчиликка маъқул келадиган тарзда тушунтириш бахти ҳаммага ҳам насиб этавермайди. Бунинг учун истеъдод лозим. Иқтидорли олимнинг бадиий-эстетик олами бошқалардан ажралиб туради, талқинлари, таҳлил, танқид ва баҳолашлари холис илмий мезонларга асосланади. Адабиётшунос Озод Шарафиддинов ана шундай нодир олимлардан бири эди. Озод ака янги босилган асарга нисбатан энг тўғри сўзни айтарди, муайян бир адабий воқеалик ёки маълум бир ижодкор шахсини баҳолашда ҳам энг муносиб илмий баҳони берарди.

Озод Шарафиддинов ижодига хос бундай фазилатлар «Ижодни англаш бахти» китобида ҳам яққол кўринади. Ушбу асарга «Ижод ва шижоат» сарлавҳаси остида сўзбоши ёзган филология фанлари доктори, профессор Умарали Норматов олимнинг ижодий йўлига қисқача назар ташлар экан, ҳақли равишда: «Унинг онгли умр йўли, ярим асрдан зиёд ижтимоий, ижодий фаолияти улкан муҳаббат билан йўғрилган матонат ва шижоатлар силсиласидан иборат», дея таъкидлайди. Китобдаги бир қатор туркумларнинг ўзига хослигини инобатга олиб, олимга ҳақли равишда «танқидчи-эссенавис» таъбирини ҳам қўллайди.

Дарҳақиқат, О.Шарафиддинов қаламига мансуб хотираэсселар ҳам, кичик тақриз ва жажжи портретлар ҳам, жиддий адабий-танқидий мақолалар ҳам бугунги маърифат талабидан ўқувчининг тафаккурини, маънавий оламини бойитадиган озуқалар манбаидир. Озод ака ўзбек тилининг ҳам жонкуяри эди. Фикрини оғзаки тилда равон баён қилганларидек, ёзиш услуби ҳам, ёзган барча асарларининг тили ҳам ниҳоятда жозибали эди. Тил тўғрисида алоҳида мақолалар ёзган Озод аканинг айни фазилати бошқа кўпгина олимларга ўрнак бўлишга арзийди.

Шу маънода «Ижодни англаш бахти» ва «Довондаги ўйлар» китобларига киритилган айрим мақолаларнинг тилимиз истиқболи тўғрисида куйинчаклик билан ёзилгани сезилиб туради. Айни чоғда ҳар икки асарнинг тили ва услуби ниҳоятда гўзал, ибратга лойиқ.

Домланинг истиқлол ва миллий маънавиятимизни юксалтиришдаги хизматларини муносиб тақдирлаш маъносида «Ижодни англаш бахти» ҳамда «Довондаги ўйлар» китоблари учун Давлат мукофоти билан тақдирлаш жуда ўринли бўлар эди.

Баҳодир КАРИМ,
филология фанлари доктори.

Молия муассасаларида

МИЖОЗЛАРГА КАМАРБАСТАМИЗ

Юртимизда кенг кўламда амалга оширилаётган ислоҳотлар ҳар бир соҳада ўзгаришлар қилишни, ҳаётга янгича қарашни шакллантиришни тақозо этмоқда. Айниқса, молиявий муассасалар зиммасига долзарб вазифаларнинг юклатилаётганлиги уларнинг жамиятимиз тараққиётида тутган ўрни ва роли ортиб бораётганлигини кўрсатиб турибди. Давлатимиз раҳбари Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил якунларига бағишланган мажлисидаги маърузасида бу борада алоҳида тўхталиб, банкларнинг устав капиталини кўпайтириш, аҳоли, тадбиркорлик субъектлари ва сармоя киритиши мумкин бўлган инвесторларнинг бўш пул маблағларини жалб қилиш учун акциялар чиқариш ва уларни фонд бозорларида фаол жойлаштиришнинг аҳамиятини алоҳида таъкидладилар. Юртбошимизнинг бу кўрсатмалари бугун молиявий муассасаларнинг ўз ишларига нисбатан масъуллигини ошириш билан бирга, кенг кўламли замонавий хизматларни кўпайтириш борасидаги самарали изланишларига ҳам йўл очмоқда. Мамлакатимизда банк тизимини ислоҳ қилишни чуқурлаштириш борасидаги амалий ишлар ўзининг ижобий самарасини беряпти. Акциядорлик тижорат «Пахта банк»нинг бугунги фаолиятига назар ташласангиз бунга гувоҳ бўласиз. Бутун бошқармамиз ва унинг жойлардаги филиалларида «Мижоз банк учун эмас, банк мижоз учун» шиори асосида иш олиб борилиб, муайян ютуқларга эришилмоқда. Яъни, мижозлар манфаатини қўллаб-қувватлаш ва уларга юқори сифатли хизмат кўрсатиш устувор вазифага айланяпти.

Яратилаётган шароитлар, кўрсатилаётган хизматлардан фойдаланиб, молиявий аҳволини яхшилаб олган, фаолиятини изга солган кўплаб мижозларимиз «Пахта банк» — фаровонлигимиз калити», дея айтишмоқда. Хўш, бу нималарда кўринади? Вилоят бошқармаси ва филиалларимизда бизнес режаси кўрсаткичларининг доимий равишда бажарилаётганлигида. Уларнинг хизматлар бозоридаги мавқеи янада мустаҳкамланиб бораётганлигида. Мижозларнинг банкка бўлган ишончи тобора ортаётганида.

Ўтган йилнинг 1 май ҳолатига кўра, бошқармамизнинг жами капитали 6,3 миллиард сўмни ташкил этган эди. Орадан бир йил ўтиб бу кўрсаткич 7,3 миллиард сўмга етди. Бошқачасига айтганда, бир йилнинг ўзида 1 миллиард сўм миқдорида ўсишга эришилди.

Шу билан бирга молиявий муассасамизнинг жами активлари йил сайин кўпайиб боряпти. Кейинги бир йил давомида уларнинг 26,6 фоизга ошганлигини алоҳида мамнуният билан таъкидлаш жоиз. Ахир, бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврида 39,8 миллиард сўмга тўғри келган эди. Бу йил эса 50,4 миллиард сўмга етди.

Ўз олдимизга хизмат турларини кўпайтириб боришни, сифатини юксалтиришни, ҳажмини кенгайтиришни, асосий кўрсаткичларни доимий равишда ўстириб боришни мақсад қилиб қўйганмиз. Шунга мувофиқ бошқармамиз ва унинг филиаллари томонидан мижозларимизга малакали молиявий хизмат кўрсатиб келинмоқда. Улар халқ хўжалигининг турли соҳаларида иш олиб бораётганликларини ҳисобга оладиган бўлсак, банкимиз иқтисодиётнинг қатор соҳаларини кенг қамраб олаётганлиги яққол намоён бўлади. Ўз навбатида янги ташкил этилган хўжалик субъектларига ҳисоб рақамларини очиб, уларга мақсадли кредитлар ажратиб келмоқда. Жумладан, 2007 йилнинг ўтган тўрт ойи ичида қишлоқ хўжалиги корхоналари кредит маблағлари эвазига 150 тадан ортиқ техника воситаларини харид қилди. Бунинг учун 5 миллиард сўм сармоя ажратилди. Ўтган йилнинг шу даврида 60 та қишлоқ хўжалик техникаси учун 1,8 миллиард сўм маблағ сарфланганлини назарда тутадиган бўлсак, бу борадаги ўсиш ҳам кўз ўнгимизда яққол намоён бўлади.

Аввало, кредит ҳисобидан олинаётган техникаларни фермерларнинг талаб ва истакларига мувофиқ танланаётганлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Уларнинг бу замонавий воситаларга бўлган эҳтиёжларини қондиришга муваффақ бўлмоқдамиз. Жумладан, Германиянинг «Клаас» компаниясининг 11 та «Доминатор-130» русумли дон ўриш комбайни учун 1,4 миллиард сўм, 60 та «ТТЗ-80» русумли трактор учун 1,2 миллиард сўм, 19 та «МТЗ-80» русумли трактор учун 346,2 миллион сўм, 38 та «2ПТС-4» русумли тиркамалар учун 171 миллион сўм маблағ ажратилди. Вилоятимизда бу йил ғалла ўримини ўз вақтида ва сифатли амалга ошириш, қишлоқ хўжалик техникаларига эҳтиёт қисмлар сотиб олиш ҳамда мавсумга тайёргарликни таъминлаш мақсадида «Агромашсервис» бирлашмасига қарашли машина-трактор паркларига қарийб 1,9 миллиард сўм кредит маблағи берилди. Бундан ташқари, ғалла майдонларини бегона ўтлардан тозалаш ва занг касаллигига чалинишини олдини олиш мақсадида ўсимликларни ҳимоя қилиш марказларига жами 450 миллион сўмдан ортиқ кредит ажратилиб, 4,5 минг тоннадан зиёд кимёвий дорилар сотиб олинди.

Пиллачиликни ривожлантиришга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Амалдаги йилнинг ўзида биргина шу мақсад учун 800 миллион сўмдан зиёд кредит ва бўнак маблағлари ажратилди. Унинг 500 миллион сўмдан ортиғи пиллакорларга нақд пул тарзида етказиб берилди.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари билан ҳамкорлик ҳам йилдан йилга кенгайиб бормоқда. Хусусан, жорий йилнинг ўтган ойлари мобайнида жами 387 та кичик бизнес субъектига 1,3 миллиард сўмлик кредит ажратилди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 38 фоизга кўпдир. Берилган маблағ халқ хўжалигининг реал секторларига жойлаштирилганлигини мамнуният билан таъкидлаш жоиз.

Жорий йилнинг ўтган тўрт ойи мобайнида 39,7 миллиард сўм нақд пулни кирим қилишга эришдик. Ваҳоланки, ўтган йилнинг 1 майига қадар мазкур кўрсаткич 15,4 миллиард сўмни ташкил этган эди. Бу борадаги ўсиш 24,3 миллиард сўмга ёки 157,7 фоизга ошди. Шунингдек, шу давр ичида чакана савдо ташкилотлари филиалларимизга жами 59,9 миллиард сўм нақд пул топширди. Харидоргир ва тез сотиб олинадиган маҳсулотларни харид қилишлари учун уларга ажратган маблағимизга нисбатан банкимиз кассасига ярим миллиард сўм кўп нақд пул келиб тушди.

Бошқармамиз мутахассислари томонидан аҳолининг бўш пул маблағларини банкка жалб этиш борасида ҳам эътиборга молик ишлар амалга оширилмоқда. Бу туфайли омонатчилар йилдан-йилга кўпайиб бораяпти. Қулай ва самарали бу хизмат туридан мижозлар унумли фойдаланишмоқда. Жумладан, аҳоли омонатлари қолдиғи ўтган йилнинг 1 май ҳолатига кўра 3,8 миллиард сўмни ташкил этган эди. Аҳоли ўртасида кенг тушунтириш ишлари олиб борилганлиги туфайли бу йилга келиб мазкур кўрсаткич 6,2 миллиард сўмга етди. Яъни, қисқа муддатда 2,4 миллиард сўм ёки 163 фоиз ўсишга эришилди.

Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йилнинг 24 сентябридаги 445-сонли қарорига мувофиқ пластик карточкалар асосида ҳисоб-китоб қилиш тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирларини кўраяпмиз. Мазкур қарордан келиб чиқиб шу йилнинг ўзида чакана савдо ва хизмат кўрсатиш тармоқлари, автомобилларга ёнилғи қуйиш шахобчалари, аҳолидан нақд пул қабул қилиб олувчи бошқа соҳаларга жами 175 та терминал ўрнатдик. Бунинг эвазига ўтган йилнинг шу даврига нисбатан терминалларни 70 тага кўпайтиришга ва аҳолига 50 мингдан зиёд пластик карточка тарқатишга муваффақ бўлдик.

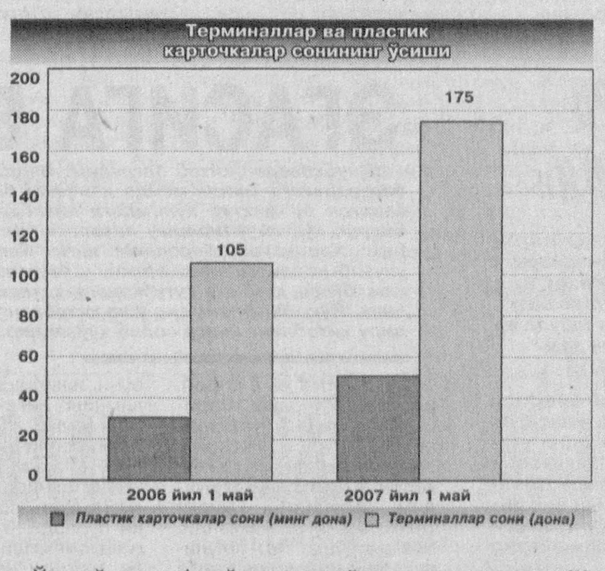

Ўтган йилнинг 1 май ҳолатига кўра пластик карточкаларга 1,1 миллиард сўм маблағ жалб этилган. Терминаллар орқали 325,8 миллион сўм савдо айланмалари амалга оширилган. Пластик карточкалардаги маблағлар қолдиғи 246,5 миллион сўмни ташкил этган эди. Жорий йилда эса пластик карточкаларга жалб қилинган маблағ 2,6 миллиард сўмдан ортиб кетди. Терминаллар орқали 1,1 миллиард сўм савдо айланмалари амалга оширилди. Пластик карточкалардаги маблағлар қолдиғи 815,3 миллион сўмни ташкил қилди.

Яна бир гап: филиалларимиз орқали хизматимиздан фойдаланаётган қирқдан зиёд фермер хўжаликларига шартнома асосида савдо кўргазмаларидан 1,3 миллиард сўмлик «Алтай», «Беларус» тракторлари ва бошқа техника воситалари кредитга олиб берилди. Жумладан, Пайариқ туманидаги «Олмосбек-ДЗ», Каттақўрғон туманидаги «Раҳмат Ўроқов», «Тожинорбегим», Тайлоқ туманидаги «Дўланбобо», Оқдарё туманидаги «Баҳромбобо», «Чорбоғтепа» фермер хўжаликлари шундай замонавий техникаларга эга бўлганликлари учун бугун банк мутасаддиларига раҳмат айтишмоқда. Шунингдек, фермер хўжаликлари ва кичик бизнес субъектларига мини технологиялар ва ихчам ускуналарни сотиб олишлари учун 1,2 миллиард сўмлик 15 та лойиҳани молиялаштирдик. Хусусан, Жомбой туманидаги «Жакфа-Агро-Мир» корхонасига макарон ишлаб чиқариш ускунаси, Пахтачи туманидаги «Родник Пахтачи» қўшма корхонасига ўсимлик ёғи ишлаб чиқарадиган мини завод, Пастдарғом туманидаги «Унумдор» фермер хўжалигига мева-сабзавотларни қуритиш ускуналари кредит ҳисобидан олиб берилди. Ўз навбатида бу техникалар жойларда янги иш ўринлари вужудга келишига ҳам имкон яратди. Юзлаб қишлоқ аҳолиси ишли бўлди. Уларнинг оиласига, рўзғорига қутбарака кирди. Бу ҳам албатта, элимиз фаровонлиги, юртимиз равнақи йўлида қилаётган беқиёс ишларимизнинг самарасидир.

Бугун «Пахта банк» — мижозларнинг фаровонлиги калитига айланган. Хизматимиздан баҳраманд бўлаётганлар бунга тўла ишонч ҳосил қилишган.

Бадриддин НАСРИЕВ,
Акциядорлик тижорат «Пахта банк»нинг Самарқанд вилоят бошқармаси бошқарувчиси. ®

Турғунбек МАҲКАМОВ олган сурат.

ИНСТИТУТНИНГ ТАЯНЧ ПУНКТИ

Оқдарё туман ҳокимлиги ва "Мустақиллик" маҳалласи билан ҳамкорликда "Фуқаролик жамияти — ижтимоий макон", "2007 йил— Ижтимоий ҳимоя йили", "Маҳалла — тинчлик, осойишталик қўрғони" мавзуларида анжуман уюштирди. Унда маҳаллалар вакиллари, партиялар етакчилари ва фуқаролар иштирок этишди.

Тадбирда Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти Самарқанд вилояти филиали раҳбари Ж. Баҳрамов, фалсафа фанлари доктори, профессор Ж. Яхшиликов ҳамда "Мустақиллик" маҳалласи раиси Н. Тешаев кун тартибидаги масала юзасидан сўзга чиқди.

Бу йил Самарқанд шаҳрининг 2750 йиллиги кенг нишонланди. Қутлуғ санага тайёргарлик ишлари қизғин бораяпти. Йиғилганларга шаҳардаги ободончилик ишлари, янгиликлар, умуман байрам тадориги тўғрисида маълумотлар берилди.

Шу куни "Мустақиллик" маҳалласи аъзоларининг фаоллиги, хоҳиш-истаклари инобатга олиниб, яна бир хайрли ишга қўл урилди. Маҳалла базасида Фуқаролик жамиятини ўрганиш институтининг вилоятдаги таянч пункти очилди.

Ўктам ҚУРБОНОВ,
«Миллий тикланиш» мухбири.

Жаҳон ҳафта ичида

Бангладешда тошқин

Бангладешда рўй бераётган табиий офатлар оқибатида қурбонлар сони 87 кишига етди. Полициянинг билдиришича, уй тагида қолиб кетган қурбонлар сони яна ошиши мумкин. Аҳоли вакилларидан етмишдан ортиғи оғир жароҳат билан шифохонага ётқизилди.

Маълумотларга кўра, бедарак йўқолганлар сони юздан ошиқ. Метеорология ходимларининг айтишича, ёғингарчиликнинг давом этиши вазиятни янада жиддийлаштириши мумкин.

Компьютерлар сони миллиардга етади

2008 йилнинг охирида дунё миқёсида шахсий компьютерлар сони бир миллиардга етади.

Мазкур маълумот «Форрестир Ресирч» маркетинг компанияси тадқиқотларига таяниб эълон қилинди. 2015 йилда эса бу кўрсаткич 2 миллиардга етиши мумкин. Шахсий компьютерлар сони 2003 йилдан 2015 йилгача бўлган давр оралиғида ҳар йили 12 фоизга ўсиб боради.

Саркози партияси олдинда

Францияда парламент сайловларининг биринчи босқичи бўлиб ўтди. Унда мамлакат президенти Николя Саркози бошқарувидаги «Халқ ҳаракати учун иттифоқ» (UMP) партияси 39,54 фоиз овоз тўплаб, Миллий ассамблеянинг 93 та ўрнини банд этди.

UMPнинг асосий рақиби ҳисобланмиш Социалистик партия сайловчиларнинг 24,73 фоиз овозига эга бўлди. «UDF-MoDem» партияси 7,61 фоиз, Миллий фронт 4,29 фоиз, Коммунистик партия 4,29 фоиз, Сўллар 3,41 фоиз, «Яшиллар» 2,25 фоиз овоз тўплади. Умумхалқ тадбирида сайловчиларнинг 60,24 фоизи қатнашди.

Миллий ассамблеяда қайси партиянинг неча ўринга эга бўлиши сайловнинг иккинчи тури натижаларига қараб аниқланади.

Болливуднинг «энг яхши»лари

Англиянинг Шеффелд шаҳрида Ҳиндистон фильмлари олий мукофотлаш тантаналари бўлиб ўтди. Маросимни 30 минг нафар томошабин бевосита кузатди. Мукофотлаш тантаналарини дунёнинг 110 мамлакатида жами 500 миллион одам томоша қилди. Маросимда 15 та номинация бўйича ғолиблар тақдирланди.

«Голливуднинг эмас, Болливуднинг «Оскар»и» деб номланган мукофотни «Ранг де Бесанти» яъни, «Баҳорий ранг бер!» фильми қўлга киритди.

«Энг яхши эркак роли учун» номинациясига «Крриш» фильмидаги ўргимчак одам роли учун актёр Хритик Рошан, «Энг яхши актриса» номинациясига эса «Ҳеч қачон алвидо деманг» фильмида бош қаҳрамонлардан бирини ижро этган Рани Мукержи сазовар бўлди.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди.

Сабоқ

ЎЗЛИКНИ АНГЛАШ САОДАТИ

Ҳикмат китобларида ёзилишича, қадимги юнон файласуфи Диогендан: "Одамзот учун энг қийини нима?", — деб сўраганларида у: "Инсон сифатида ўз-ўзини англашидир", — дея жавоб берган экан...

Аждодларимиздан қолган шундай бир ҳикоят бор: очликдан ўлар ҳолга етган бўри дала йўлида юнглари ялтиллаб турган чиройли итни кўриб қолади.

— Кўринишинг бунча ёқимли, қандай қилиб шунга эришдинг? — дейди бўри қизиқиб.

— Мен хожамнинг уй-ҳовлиларини қўриқлайман ва бунинг эвазига лаззатли таомлар ейман, — дейди ит. — Истасанг, юр, биргаликда хизмат қиламиз.

Бўри унга эргашиб бораётиб, итнинг бўйнидаги тасмага кўзи тушди. "Бўйнингдаги нима?", — деб сўрайди.

— Хожам бўйнимга занжир осиш учун шу тасмани боғлаб қўйган, — деб жавоб беради ит.

— У ерда занжир бўлса мен бормайман, — дейди бўри ортига тисланиб. — Бир умрлик озодлигимни бир бурда нонга алишмайман.

Алқисса, дунёда эркдан кўра буюкроқ неъмат йўқ. Эркли бўлиб яшаш эса ўзликни танимоқдир. Озодлик ва ўзлик бир-бирига узвий боғлиқ тушунчалардир.

Аллоҳ оламдаги жамики мавжудотлардан кўра инсонни улуғ қилиб яратди, унга ақл, одоб, ҳунар ва илм берди. Шу неъматлар туфайли одамзот яратганни танишга, ўзидаги фазилатларни улғайтиришга эришди, ҳар жиҳатдан камолотга эришиш имконига эга бўлди. Шу аснода ҳурмат-обрў қозонди, ўзлигини англай борди. Ўзлигини англаган киши ўзганинг оғриқларини ҳис қилади, яшашнинг мазмунини тушунади, дунё тақдири, башарият келажаги учун куюнади. Бундай туйғулар ижтимоий ва шахсий ҳаётда катта мақсадлар билан яшаш, халоллик йўлидан боришга ундайди.

Шу ўринда яна бир ҳикоятни келтирамиз. Қадимги Юнонистонда ибодатхонани бунёд этишга киришган учта устадан сўрашибди:

— Кўнглингиздан шу тобда қандай ўй-хаёллар кечяпти?

— Эртадан кечгача тош ташиш билан машғулман, ҳеч нарсани ўйлашга вақтим йўқ, — деб жавоб берибди биринчи уста.

— Бу ерда тирикчилик важидан ишлаяпман, холос, — дебди иккинчи уста.

Учинчи уста эса:

— Биздан кейингилар тоат-ибодат қиладиган шундай улуғ бинони қуришга ҳиссам қўшилаётганидан ғурурланаман, бу бинонинг илоҳий қудрати ҳозирданоқ кўнглимни нурафшон этиб турибди! — дебди.

Ҳа, ўзликни англаш инсоннинг маънавиятига, феълига, оламга қай нигоҳ билан қарашига ҳамда ҳаётни қандай идрок этишига боғлиқ. Виждонли одам — ўзлигини тўла англаган одамдир. Чунки, виждон ҳар бир хатти-ҳаракатимизни мунтазам тарозида ўлчаб тургувчи буюк ҳакам. Ҳаётда энг тўғри қарорни чиқаришимизда виждон ҳамиша кўмакчи бўлади.

Абдулла Авлоний "Усон миллат" асарида виждон тушунчасини шундай таърифлайди:

"Виждон руҳимизга таъсир қиладиган ҳиссиёт, маънавий қувват, инсон ақли ва фикрининг ҳақиқий мезонидир, бу тарозу ила ўз камчиликларини ўлчаб билмоқ ила бошқаларнинг ҳам афзал ҳаракатини сезур..."

Қадимги римликларда "Виждон бу мингта гувоҳдир" деган ҳикмат бежизга айтилмаган. Демак, ҳар киши ўз виждони олдида ҳамиша ҳисоб беришга одатланмоғи лозим.

Виждон поклиги инсонни камолот сари етаклайди, унинг мазмунли умр кечириши учун асос бўлади. Чинакам озод инсоннинг виждони ҳам тобеликдан ҳоли, ўзлигини англаб етган ҳисобланади. Озодлик эса улуғ тушунча. Бизнинг ўзбек халқимиз минг-минг йиллардан буён ўзининг бақувват томирларидан баҳра олиб яшайди. Оғир йилларда бу халқ ўз эътиқодига содиқ қолди, соф виждон билан ҳаёт кечирди.

Аждодларимиз битган нодир китобларни халқимиз дил-дилидан қадрлайди. Уларни деворлар қатига, қабристонлар ичига яшириб бўлса-да, келгуси авлодлар учун омон сақлади аждодларимиз. Имонини йўқотмади. Шунинг учун бўлса керак, не-не оғир ва қийин шароитларда ҳам фарзандларига тўғриликдан, ҳалоллиқдан сабоқ беришдан эринмади. Маънавий қадриятларни эъзозлаб яшади.

Донишмандлардан бири айтади: "Виждон тана ичидаги нур, ҳақ ёки нохақлик шу нурнинг қуввати орқали билиб олинади!" Яна бир ҳикоятда: "Соф виждон ўз соҳибини дунё маломатларидан қутқаргусидир!", — дейилади. Покиза виждон билан яшаш доимо эзгуликларга йўл очади, инсонни баланд мартаба сари етаклайди. Бир замонлар Искандаршоҳ ўз устози Арастуга: "Менга бир-иккита насиҳат сўзлардан айтингки, буни эшитиб комилликка эришай", — дейди. Шунда Арасту унга: "Доимо илм ол, ўрганмоқдан ҳеч вақт ор қилма, ўз айбингни билмоққа интил ва уни тузат, чунки айбли одам ҳар ерда ожиз бўлади. Ҳамма вақт фикр ва тадбир юзасидан иш тутгин, айбингдан огоҳ қилганларга ғазабингни сочма", — дейди.

Ҳа, инсон аввало ўз ҳаётининг мазмунини тушуниб яшамоғи керак. "Мен аслида кимман, нима учун яшаяпман?", — дея ўз-ўзидан сўраши, саволларига ўзидан жавоб излаши лозим. Ана шундагина инсон ўзини, ўз Яратувчисини танийди, яшаш моҳиятини чуқур идрок этади. Ва ниҳоят бундай киши комилликка эриша боради.

Демак, ҳар бир одам умри давомида яхшиларга йўлдош бўлиб, ўзини кашф этади, шу жараёнда ўзликни англаш босқичини эгаллайди. Пок виждони олдида мағрур қадам ташлаб яшашнинг ўзиям бир ҳикмат, аслида. Негаки, жамият хизматига камарбаста инсоннинг ҳаёти саодатлидир. Саодатманд бўлиб яшамоқ ҳар биримизга насиб этсин.

Зайниддин ИСАМУҲЕМЕДОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи, уруш ва меҳнат фахрийси.

Маънавий заҳиралар

МУЗЕЙЛАР ЎТМИШДАН САДО БЕРАДИ

Жиззах тарихини ўзида мужассамлаштирган вилоят ўлкашунослик музейи республикамиздаги йирик музейлардан бири ҳисобланади. Унинг таркибига 7 та бўлим — Шароф Рашидов, Ҳамроқул Носиров, Ҳамид Олимжон, Ҳайдарбек Абдужабборов ва Зулфия номидаги ёдгорлик музейлари, археология бўлими ҳамда Зомин тарихий музейи киради. 1986 йилда ташкил этилган бу маскан бор-йўғи 262 та экспонат билан иш бошлаган бўлса, айни пайтда уларнинг сони 20 мингга етди.

Экспонатларни кўздан кечирар эканмиз, узоқ ўтмишимиздан садо бераётган қадимги маданий ёдгорликлар диққатимизни тортади. Археология бўлимида сақланаётган сопол идишлар, аёллар безаклари, тошдан ясалган буюмлар аждодларимизнинг турмуш тарзи, меҳнат анъаналаридан бизни огоҳ этади. Ўрда, Қалиятепа ва Пардакўлтепадан топилган бу ёдгорликлар Жиззахнинг узоқ ўтмишга эга эканлигини кўрсатиб турибди. Бундан ташқари, музейда халқимизнинг бой тарихини акс эттирувчи минглаб осори атиқалар мавжуд.

Кўплаб тарихий ёдгорликлар билан бир қаторда "Аждодларимиз мероси" ҳамда "Бугунги Жиззах тараққиёти" номли кўргазмалар ҳеч кимни бефарқ қолдирмайди. Буюк аждодларимиз ҳаёти ва фаолияти ҳақида ҳикоя қилувчи лавҳалар республикамиз мустақилликка эришгандан сўнг Ўзбекистонда, хусусан Жиззахда амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари, ислоҳотлар, юртдошларимиз эришаётган муваффақиятлар тўғрисида лавҳалар, фотосуратлар билан уйғунлашиб кетган. Зеро, мустақиллик йилларидаги ишлар ҳам тарих саҳифаларидан жой олиши шубҳасиз.

Археологларнинг изланишлари Жиззах тарихи 2000 йилдан ҳам зиёдроқ вақтга тўғри келаётганини кўрсатмоқда. Эндиликда Жиззахнинг ёшини аниқлаш, уни дунёдаги энг қадимги шаҳарлар қаторига қўшиш ишларини олиб бориш зарур.

Халқимизнинг бой тарихини, мустақиллигимиз одимларини акс эттирувчи нодир экспонатларни авайлаб-асраш, ўрганиш, бойитиб бориш, дунёга олиб чиқиш ва тарғиб қилиш, улардан халқимиз онгида миллий ғурур ва Ватанга садоқат туйғуларини кучайтиришда, ёш авлодни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда музейлар фаолияти ҳам муҳим аҳамиятга эга.

— Президентимизнинг 1998 йил 12 январдаги "Музейлар фаолиятини тубдан яхшилаш ва такомиллаштириш тўғрисида"ги Фармони биз учун дастуриламал вазифасини ўтамоқда, — дейди вилоят ўлкашунослик музейи илмий ходими Муҳаббат Дўлиева. — Музейимиз фаолиятини янада яхшилаш чоратадбирларини кўраяпмиз. Ниятимиз залларимиз одамлар билан доимо тўлиб турса. Ташриф буюрувчилар бой тарихимизни ўрганишсин, аждодларимиз қилган ишлар билан танишсин. Шундагина уларнинг она-Ватанга меҳру муҳаббати ошади, ўзлигини англайди ва шу азиз юрт учун кўп ва хўп эзгу ишлар қилишга чоғланади.

Бўрибой НОРҚУЛОВ,
"Миллий тикланиш" мухбири.

БУХОРО «МАВРИГИ»

Бухоройи шариф жаҳон санъати шинавандаларига нафақат "Шашмақом"и, балки ўзининг "Мавриги" сингари халқона ашула ва лапарлари билан ҳам машҳурдир.

Бухоро мусиқий мероси дунё маданияти хазинасидан муносиб ўрин эгаллагани учун "Мавриги" қўҳна тароналарини сақлаб қолиш ҳамда бугунги ҳофизлар ижросида жаранглашини таъминлашдек хайрли ишларга халқаро ташкилотлар ҳам бош қўшдилар.

Чунончи, Швейцариянинг Ривожланиш ва ҳамкорлик агентлиги республикамиз ҳофизлари тажрибасига таяниб, "Мавриги" қўшиқлари туркумининг янги ижроси асосида ўзига хос фольклор томошасини яратиб, уларни CD ва DVD аудио ҳамда видеодискларга кўчириш лойиҳасини ишлаб чиқди.

Санъатимиз мўъжизаси — Бухоро мавригиҳонлиги санъатсеварларнинг неча-неча авлодига мусиқий мерос сифатида завқ бағишлаб, уларни ҳайратга солаверади.

Ихтиёр ЙЎЛДОШЕВ,
"Миллий тикланиш" мухбири.

Қатра

ЭГАСИГА ЕТМАГАН МАКТУБ

Кутубхонадан китоб олгандим. Ичидан хат топиб олдим. Катак дафтарнинг бир варағига майда-майда ҳарфлар билан худди қоғозни тежаб ёзилгандай ёзилган бу мактуб қўлимдаги китобдан ҳам қизиқроқ туюлди менга. Хатга бирров кўз югуртирдиму аввалига уни ўқимай қўя қолай, деган хаёлга бордим. Ҳар қалай, бировнинг хати. Балки, уни ёзган одам китобнинг ичида унутиб қолдиргандир. Балки, у ўз эгасига етиб бормагандир. Хат муаллифи ким бўлса ҳам шу кутубхонага қатнайдиган китобхонлардан бири эканлиги аниқ. Йўқ, балки кимдир ўша китобхонга айтолмаган сўзларини қоғозга ёзгандиру китобнинг ичига солиб қўйгандир...

Минг битта ўйга бориб, иккиланиб турдим. Барибир қизиқишим устунлик қилди. Хатни ўқидим. Ўқидиму кўзларимга ёш келди. Ҳаммасини тушундим, тушундим... Охирги тахминим тўғри чиққанди.

Мана ўша хат: «Мунис! Мени кечир, сени хафа қилиб қўйдим. Сен яхши қизсан. Мен ўзим ёмонман, ғалатиман. Сен ҳеч қачон мени хафа қилмагансан. Бундай қилолмайсан. Сен беозорсан. Мен... (мактуб эгаси шу ерга келганда ниманидир ёзгану иккиланиб, уни ўчириб ташлаганди. Қанча уринмай, у сўзларни ўқий олмадим) Мени қўй, мени унут! Барибир бир куни мени унутасан. Ёки соғиниб эслайсан. Қани эди, эсласанг!.. Ўшанда мен йўқ бўламан барибир. Ҳа, йўқ бўламан бу дунёда. Шаҳардаги тиббий марказда шундай хулосага келишибди. Ота-онам ҳам, бошқалар ҳам мендан буни яширишяпти. Синглимнинг йиғлаб, Худодан менга умр сўраб қилган илтижосини эшитиб қолдим. У мени ухлади деб ўйлаб, пичирлаб, кафтини дуога очиб, соғ бўлишимни сўрарди. Унинг биттагина, энг яхши кўрган акаси эканлигимни айтиб йиғларди. Ўзимни ухлаганга солиб ётавердим. Уч-тўрт кунлик умрим қолганмиш. Ёш бўлганим учун умрим қисқалигини билмай, беғам яшайверган эканман.

Энди биляпман соғлиғимнинг қадрини, сенинг қадрингни. Сен балки бу хатни ўқимассан. Хатни сен яхши кўрган китобнинг ичига солиб қўяман. Боягина, ҳол-аҳвол сўраб ёнимга келганингда уни ўқиб бўлганингни айтгандинг. «Сиз ҳам ўқиб кўринг. Яхши китоб экан, кейин кутубхонага қайтариб берарман», дегандинг. Балки, уни ўқирсан. Охирги умидим шу. Ишон, сенга кеча айтган гапларим мутлақо ёлғон. Сени ёмон кўрмайман. Сен касалим оғирлигини эшитиб, хафа бўлсанг ҳам ёнимга келибсан, раҳмат. Мунис, мен... ишон, ўн йил бўлди бунга. Ўн йил! Айтишга осон. Сен, билмадим, сен қачон менга кўнгил қўйгансан.

Балки, мен шундай деб ўйлаб, хурсанд бўлиб юргандирман. Доим сен ўзингни менга дўстдек тутасан. Мен ҳеч қачон сенга сездирмаганман сени қандай кутишимни. Юракларим ўртаниб соғиниб кетсам ҳам сездирмасдим. Сен билан гаплашсам, бутун дунёни, ташвишларни, ҳамма нарсани унутаман. Сенга ҳеч қачон айтмаган, айтолмаган гапларимни ёзгим келяпти. Лекин... мана, қоғоз ҳам, сабрим ҳам, афсуски... умрим ҳам тугаб бораяпти. Сени яхши...»

Мактуб эгаси балки қолган гапни иккинчи варақка ёзгандир. Балки, ёзолмай қолгандир. Ёзишга журъат тополмагандир. Ёхуд мадори етмагандир... Балки, ким билсин, хатни қоғозга туширган йигит орамизда яшаётгандир. Балки, у аллақачон...

Муниса бу хатни ўқиганмикин? Ўқимаган бўлса-чи?

Ўзим савол бериб, ўзим жавоб топиб, анча вақтгача ўйланиб ўтирдим. Узоқ йиллардан бери бир жойда ишлайдиган, касбини яхши кўрадиган кутубхоначи опадан мендан аввал китобни олганларни суриштирсаммикин, деган хаёлга ҳам бордим. Йўғ-а, кутубхонага юзлаб одам келиб-кетса...

Хўп, Мунисани топдим ҳам дейлик, унга нима дейман? Уни излашим шартмикин... Қўлдан қўлга ўтавериб, сарғайиб, саҳифалари титилиб кетган китобга узоқ қараб қолдим. Кейин тугалланмаган сирли хатни китобнинг ўша саҳифасига беркитдиму яна мутолаага берилдим.

Яхшиси, бу ҳақда бошқа ўйламайман. Ўқиб бўлгач, китобни кутубхонага топшираман. Зора Мунисанинг ўзи такрор ўқиш ниятида келиб бу китобни олса...

МАНСУБА.

«Миллий тикланиш» газетасига реклама ва эълонлар қабул қилинади.

Матбуотчилар кўчаси 32-уй. 501, 502-хоналар.
Телефонлар: 136-58-73, 133-67-51.

ЎзМТДП Марказий кенгаши Наманган вилоят кенгаши раиси Пахритдин Шариповга синглиси **Марғуба ШАРИПОВА**нинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Муассис: «Миллий тикланиш» демократик партияси

Миллий тикланиш — ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТА

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи Ҳосил КАРИМОВ

ТЕЛЕФОНЛАР: Қабулхона — 133-67-51. Бўлимлар — 136-58-73.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

® - Тижорат материали

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.

Босишга топшириш вақти 20.00
Нашр кўрсаткичи — 158

Газета 02 23-рақам билан рўйхатдан ўтган.
Буюртма: Г — 523.
Ҳажми 2 босма табоқ.
Адади 2100
Сотувда эркин нархда

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Манзил: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй

2 3 4 5 6

Босишга топширилди 21.10